



Can Vila de l'Abella

Sant Martí de Centelles

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: L'Abella
Emplaçament: Davant de l'Ajuntament de Sant Martí de Centelles

Coordenades:

Latitud: 41.76354
Longitud: 2.251
UTM Est (X): 437740
UTM Nord (Y): 4623794

Classificació

Número de fitxa: 08224-71
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern
Segle: s. XVI
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Actualment es utilitza com a centre de cultura per l'Ajuntament de Sant Martí.
Protecció: Inexistent
Accés: Díficil
Ús actual: Científic
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 50901DG3274S
Autor de la fitxa: Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa: ds., 01/12/2001 - 01:00

Descripció

Edifici de planta rectangular format per planta baixa i dos pisos. La tècnica constructiva emprada es basa en el la pedra de dimensions petites i mitjanes lligada amb argamassa i arrebossat, a excepció de la cantonada. La coberta conservada és a una sola vessant en direcció est-oest i de teula aràbiga. La casa es troba orientada nord-sud i el seu aspecte actual evidencia les diverses reformes sofertes, una de les més evidents la presenta el fet

d'estar adossada a una construcció d'època contemporània que ha cegat completament la façana est. A la façana principal les obertures es disposen de forma irregular. A la planta baixa s'hi troba ubicada una petita obertura rectangular i de factura molt senzilla amb acabat del mateix morter i la porta d'accés. Aquesta de dimensions considerables i emmarcada per llindes de pedra local (pedra vermella de Tagamanent) no presenta cap element arquitectònic destacables donant un ús clarament funcional. Aquesta porta dóna pas a una petita entrada o rebedor que permet l'accés a les diverses dependències. A la primera planta es troben dos finestrals de tamany mitjà que posteriorment van esdevenir balcons amb l'afegiment d'unes modestes baranes de ferro. Una d'aquestes obertures està emmarcada per diverses llindes de pedra local mentre que a l'altre una reparació amb ciment indica una modificació del seu acabat original, sobre aquest segon balcó encara es conserva l'agafador d'una corriola, segurament per pujar la càrrega. Al tercer pis o golfes les obertures són més modestes, es tracta de petites finestres rectangulars emmarcades de forma parcial per llindes de pedra i argamassa. L'altre façana conservada, la façana oest presenta una morfologia allargada i al seu paredat s'hi obriren 8 obertures, totes de petites dimensions i disposades de forma irregular al llarg de tota la façana. Tres d'aquestes obertures actualment estan tapiades i una de les quals hauria estat un balcó.

Observacions:

L'entorn d'aquest mas ha estat molt modificat per l'acció humana i actualment es troba en el centre urbà del municipi de Sant Martí.

Història

El mas Vila de l'Abella seria el nucli humà a partir del qual es desenvolupà una primera ocupació estable formada per un mas, dos molins i el posterior nucli urbà de l'Abella. Al segle XIII es documenta el mas Abella o Ça Beya prop del riu Congost. Aquest primer edifici apareix esmentant en la documentació baix-medieval juntament amb dos molins propers que serien de la seva propietat. La seva ubicació prop del riu i del camí ral de Barcelona a Puigcedà potenciaren el seu desenvolupament fins arribar a l'actualitat. Els primers propietaris d'aquest antic mas ja porten aquest cognom. Ramon Abella és el primer personatge documentat d'aquesta dinastia seguit de Arnau, Guillem i Pere. La nissaga Abella perdurà fins el 1433, moment en què Pere Abella es traslladà a Granollers i les seves propietats passaren a Bartomeu Vila d'Aiguafreda. Sota aquesta família, de gran rellevància a la zona del Congost, el mas adquirí un nou impuls. Jaume Vila va ser familiar de número del Tribunal del Sant Ofici de la Inquisició per la Parròquia de Valldeneu, mentre que Francesc Vila va ser batlle de les baronies de Centelles i Josep Vila rector de Sant Martí. El topònim d'aquesta nissaga apareix en el fogatge de 1553 on s'esmenta com a cap de casa de la parròquia de Valldeneu a Bernardí Vila i en el mateix s. XVI es documenta al voltant del mas una plaça i catorze cases, juntament amb un hostel, una carnisseria, un ferrer i moliners. L'evolució del mas tindrà lloc durant els segles XVII i XVIII en aquesta petita agrupació humana i les diverses remodelacions arquitectòniques del mas seran principalment una evidència d'aquest moment.

Bibliografia

CRUELLES, A.S. (1997). "Petites històries de ça beya". Programa de Festa Major de Sant

Martí de Centelles. L'Abella.

PLADEVALL, Antoni. (1992). Orígens i formació del terme municipal de Sant Martí.

Ajuntament de Sant Martí de Centelles.

SOLANS, Antoni. (19...
Sant Martí de Centell

elles. Ajuntament de



